

Szwankowska, Hanna

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Miłośników Historii w Warszawie za okres od 24 marca 1972 do 14 marca 1973

Przegląd Historyczny 64/3, 643-645

1973

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW HISTORII W WARSZAWIE
ZA OKRES OD 24 MARCA 1972 DO 14 MARCA 1973

Liczba członków Towarzystwa na dzień 14 marca 1973 wynosi 694 osoby.

Ostatnie walne zebranie członków miało miejsce dnia 24 marca 1972. W okresie sprawozdawczym funkcjonowały następujące Sekcje i Komisje Towarzystwa: Sekcja Dydaktyczna, Sekcja Krytyczna, Sekcja Historii Mazowsza, Sekcja Historii Najnowszej, Sekcja Historii Warszawy, Sekcja Historii Wojskowej, Sekcja Nauk Pomocniczych Historii oraz Komisja Historii Kobiet — Uczestniczek Walk o niepodległość działająca na prawach Sekcji.

Sekcje prowadziły przede wszystkim działalność odczytową.

Sekcja Historii Warszawy zorganizowała 9 comiesięcznych zebrań, na których przedstawiono wyniki najnowszych prac nad dziejami stolicy oraz dyskutowano nad ostatnimi pracami naukowymi z zakresu historii Warszawy. Omawiano organizację władz pierwszej pruskiej okupacji; parę tematów poświęcono dziejom ostatniej wojny, omawiano popularną sytnezę dziejów Warszawy i antologię odbudowy miasta. Kilka zebrań poświęcono zabytkom Warszawy: zwiedzaniu Katedry, dziejom pałacu Kronenberga, dyskusji nad książką „Siedem wieków Zamku Królewskiego”. Tematyka Zamku nie była obca i w pracy innych Sekcji: pracami archeologicznymi na terenie zamkowym zapoznano członków Towarzystwa na zebraniu Sekcji Dydaktycznej. Przewodniczącą Sekcji dr Jan Kosińska czynnie reprezentuje Zarząd w pracach Komitetu Wydawnictw Źródłowych do dziejów Zamku.

Sekcja Historii Najnowszej zorganizowała w okresie sprawozdawczym 9 zebrań. Tematy ich to przede wszystkim zagadnienia polityczne z najnowszych dziejów Polski oraz różne problemy badawcze tego okresu. Poruszano także problemy historii powszechnej. Omawiono wybitniejsze publikacje (A. Micewski, „Roman Dmowski”; M. M. Drozdowski, „Społeczeństwo, państwo, politycy II Rzeczypospolitej”), dyskutowano nad problemami badań nad dziejami PPS; przedstawiono sylwetkę Gabriela Narutowicza w 50 rocznicę tragicznej jego śmierci. Sekcją kieruje Zarząd z przewodniczącym dr hab. Arturem Leinwandem i wiceprzewodniczącym dr Janem Tomickim.

Niesłabnące zainteresowanie towarzyszy zebraniom i dyskusjom Sekcji Dydaktycznej (przewodniczący doc. dr Jerzy Maternicki, wiceprzewodnicząca mgr Janina Rzyśko), 6 zebrań miało urozmaiconą tematykę: dyskutowano nowości wydawnicze z dziedziny pedagogiki, problemy nauczania historii najnowszej, wychowania patriotycznego, system kształcenia nauczycieli historii na Uniwersytecie, omówiono problemy nauczania historii w XVIII w.

Sekcja Nauk Pomocniczych Historii na 5 zebraniach dyskutowała nad problemami kadrowymi tej dyscypliny oraz poruszała tematy z zakresu archiwistyki, weksykologii i heraldyki. Sekcję prowadził dr Stefan K. Kuczyński. Sekcja utworzona w poprzednim okresie sprawozdawczym z inicjatywy miłośników historii jest nadal czynna; niektóre jej zebrania skupiają zbyt małą liczbę uczestników.

Sekcja Historii Wojskowej nieco osłabiła swoją działalność organizując 5 zebrań. Referaty dotyczyły doktryny wojennej przed Sejmem Czteroletnim, armii Królestwa Polskiego, fragmentów z dziejów wojskowych ostatniej wojny; dyskutowano również nad nową pracą z zakresu historii wojskowości powszechnej.

Sekcja Krytyczna pod przewodnictwem dr Edwarda Potkowskiego zorganizowała 3 zebrania, które były prezentacją nowych problemów i możliwości badawczych w naukach historycznych oraz nowych wyników badań w zakresie dziejów dawnych.

Sekcja Historii Mazowsza, prowadzona przez prof. dr Adama Wolifę, zorganizowała również 3 zebrania poświęcone problematyce dziejów Mazowsza.

Ogółem zorganizowano 42 zebrania naukowe. Zarząd nie dążył do powiększenia ich liczby, natomiast usiłował podnieść poziom prelekcji przez staranny dobór dyskutantów; stałą bolączką Towarzystwa jest niewielka frekwencja na niektórych zebraniach, zwłaszcza brak zainteresowania ze strony młodych historyków.

Komisja Historii Kobiet — Uczestniczek Walk o Niepodległość rozszerzyła formy swojej działalności. Kontynuowano: a) osobową kartotekę bojowniczek, powiększając ją o 5 tys. nazwisk (obecnie 15 tys.); b) bieżącą kartotekę bibliografii; c) gromadzenie pisemnych relacji. Rozpoczęto zbieranie kopii dokumentów, wyciągów, wycinków prasowych itp. w teczkach osobowych. W wyniku nawiązanych po Zjeździe Delegatów PTH w Krakowie w 1971 r. kontaktów z członkami terenowych Oddziałów PTH, w Poznaniu zorganizowano Koło o analogicznej działalności. Komisja brała czynny udział w sympozjum poświęconym Ruchowi Oporu lat 1939—1945 na Kielecczyźnie (referat J. Dec pt. „Udział kobiet w Ruchu Oporu Ziemi Kieleckiej”) oraz współdziałała w zorganizowaniu wystawy w Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej pn. „Polacy w drugiej wojnie światowej” (Z. Krasnodębska).

Towarzystwo Miłośników Historii współpracowało z Komitetem Wydawnictw Źródłowych do dziejów Zamku warszawskiego, korzystając z zadeklarowanych przez Centralę Wytwórczo-Usługową „Libella” 50 tys. złotych na wydawnictwa źródłowe do dziejów Zamku. W 1972 r. przepisano na maszynie inwentarze Zamku z drugiej połowy XVIII w. znajdujące się w zbiorach Archiwum Głównego; są one cennym źródłem już dzisiaj wykorzystywanym przez historyków i budowniczych Zamku w bieżących pracach nad rekonstrukcją wnętrza zamkowych. Dalsza współpraca Sekcji Historii Warszawy z Komitetem Wydawnictw Źródłowych koncentrować się będzie nad przygotowaniem inwentarzy do druku oraz przepisywaniem na maszynie dalszych lustracji i inwentarzy Zamku.

Działalność wydawnicza — ukazały się 4 zeszyty tomu LXIII „Przełomu Historycznego” o objętości 74,25 ark. w nakładzie 1700—1730 egz., druk PWN. W skład Komitetu Redakcyjnego wchodził: prof. dr Stefan Kieniewicz, redaktor naczelny, prof. dr Izabela Bieżyńska-Małowist, zastępca redaktora naczelnego, doc. dr Andrzej Garlicki, doc. dr Antoni Mączak i dr Stefan K. Kuczyński. W pracach redakcyjnych brali również udział mgr R. Karpiniński i dr M. Tymowski.

W serii wydawniczej Towarzystwa pn. „Biblioteka Historyczna im. T. Korzona” ukazała się jako tom XXXV praca Stanisława Żaryna, „Trzyznaście Kamienic Staromiejskich. Strona Dekerta”, PWN, 1972, ss. 199, nakład 4000 egz. Praca wydana została po śmierci autora — twórcy i kierownika Komisji Badań Dawnej Warszawy TMH. Redaktorem naukowym tomu była Hanna Szwanowska.

W serii „Biblioteki Wiedzy o Warszawie” wydawanej przez PIW a subsydiowanej przez Wydział Kultury Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy ukazała się praca Władysława Rostockiego, „Korpus w gęsie pióra uzbrojony”, PIW 1972. W 1972 r. złożono do wydawnictwa trzy następne prace: Krzysztofa Dunin-Wąsowicza, „Warszawa w czasie I wojny światowej”, Mariana M. Drozdowskiego, „Stefan Starzyński — Prezydent Warszawy” i Romana Taborskiego, „Życie literackie Warszawy okresu Młodej Polski”. Komitet oczekuje na kilka dalszych prac poświęconych dziejom Warszawy w II Rzeczypospolitej oraz problemom okresu

okupacji i odbudowy stolicy. Ponadto prowadzone są rozmowy z wytypowanymi autorami dalszych prac na tematy obejmujące wiele zjawisk kulturowych występujących w Warszawie od okresu Oświecenia po dzień dzisiejszy.

Konferencje naukowe. Zarząd Towarzystwa zorganizował VIII Doroczne Spotkanie Varsavianistów poświęcone dziejom klasy robotniczej. Odbyło się ono w Warszawskich Zakładach Maszyn Budowlanych im. Ludwika Waryńskiego w dniu 5 czerwca 1972. Na spotkaniu wręczono dyplomy honorowe za najlepsze varsaviana 1971/1972 r. wytypowane przez jury TMH, z udziałem przedstawicieli Towarzystwa Przyjaciół Warszawy i Wydziału Kultury Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy, który — podobnie jak w latach ubiegłych — udzielił pomocy finansowej i organizacyjnej, stwarzając klimat życzliwości dla poczynąń Towarzystwa. Dyplomy otrzymali:

Prof. dr Krzysztof Dunin-Wąsowicz — za całokształt działalności naukowej, przede wszystkim dotyczącej historii Warszawy, a w szczególności za publikację „Warszawa w pamiętnikach I wojny światowej” (Warszawa 1971, PWN) oraz za prace redakcyjne nad tomami „Studiów Warszawskich” poświęconych Warszawie lat wojny i okupacji 1939—1944.

Dr Marek Kwiatkowski — za całokształt działalności w zakresie historii sztuki i działalności organizacyjnej związanej z zabytkami Warszawy, w szczególności za monografię „Szymon Bogumił Zug — architekt polskiego oświecenia”, Warszawa 1971, PWN.

Kustosz Adam Słomczyński — za wieloletnią działalność organizacyjną związaną z dziejami i kulturą Warszawy oraz za pamiętnik „W warszawskim Arsenale. Wspomnienia archiwisty miejskiego 1939—1951”, Warszawa 1971, Czytelnik.

Prof. dr Aleksander Gieysztor — za całokształt dorobku w badaniach nad Warszawą średnowieczną oraz za redakcję pracy zbiorowej „Zamek Królewski w Warszawie”, Warszawa 1972, PWN.

Dr inż. Henryk Janczewski — za wieloletnią działalność w dziedzinie inżynierii miejskiej, a w szczególności za pracę „Warszawa. Geneza i rozwój inżynierii miejskiej”, Warszawa 1971, Arkady.

Red. Jerzy Kasprzycki — za działalność publicystyczną związaną z dokumentowaniem zabytków przeszłości Warszawy, a w szczególności za zbiór szkiców „Pożegnania Warszawskie”, Warszawa 1971, Arkady.

Artysta plastyk Marian Stępień — za działalność artystyczną związaną z dokumentowaniem zabytków przeszłości Warszawy, a w szczególności za ilustracje do zbioru „Pożegnania Warszawskie”, Warszawa 1971, Arkady.

Dr Jan Kosim — za aktywną działalność naukową i organizacyjną w dziedzinie badań nad Warszawą, a w szczególności za monografię „Z dziejów burżuazji warszawskiej w latach 1807—1830”, Wrocław 1972, Ossolineum, jak również za działalność organizacyjną w Towarzystwie Miłośników Historii.

Hanna Szwankowska